

Logoen er en kalligrafi av Marie Klever.
Motivet er fra sagnet om Sigurd Fåvnesbane.

Formål for Sauherad historielag:

§ 1 Sauherad Historielag har som føremål å arbeide for interesse og forståing for kommunens historie frå fyrste tid til i dag.

§ 2 Inntil kultursoga for Sauherad er skriven, vil ein arbeide for eit best mogleg kjeldegrunnlag for denne, primært gjennom munnleg tradisjon

ÅRSMELDING FOR 2017

Styret og annen representasjon for 2017:

Eivind Lønheim (leder), Ole Thor Ripegut (sekretær), Asbjørn Dyrud (kasserer), Peder Rekkedal, Toril Knutson og Nils Olav Haugen.

Varamedlem: Sveinung Lindtveit

Revisorer/Valgmennd: Torstein Fosstveit og Kittil Dyrud. Kittil døde 5. februar 2018.

Torstein Fosstveit er representant til arbeidsgruppa for Sauherad lokalhistoriske arkiv. Eivind Lønheim er også med i arbeidsgruppa.

Historielaget er medlem i Sauherad kulturnettverk og medlem av Landslaget for lokalhistorie.

Forrige årsmøte var på Kjernehuset, Gvarv onsdag 15. februar 2017 der det var foredrag v/ journalist og forfatter Halvor Tjønn om den store islandske skalden Egil Skallagrimsson.

Medlemmer og æresmedlemmer

Tallet på medlemmer pr 31.12.2017 er 85.

Historielaget har nå 1 æresmedlem: Bjørn Holta.

To av våre æresmedlemmer har gått bort siden sist: Olav Klever og Einar Kleivrud. Olav døde 20.11.2017 (f. 13.08.1935). Einar døde 21.12.2017 (f. 16.12.1933). Til Olav Klevers begravelse 5.12. overleverte laget en gave til Sunds grendelag etter familiens ønske

Ved Einar Kleivruds begravelse ble det lagt ned bårerans.

Historielaget har skrevet minneord i «Helsing» om både Olav og Einar.

Kontakt med medlemmene og formidling av lokalhistorie: Menighetsbladet «Helsing» brukes aktivt for å orientere om virksomheten, og nå også egen Facebook-side. Artikler og bilder om kulturminner Sauherad legges på Facebook-sida «Sauherad før og nå» og også på Riksantikvarens database www.kulturminnesok.no og

www.lokalhistoriewiki.no. Historielaget har egen heimeside www.sauheradhistorielag.org der det er lagt ut enkelte artikler om Sauherads historie og noen lenker til digitaliserte bøker om lokalhistorie fra Sauherad og Midt-Telemark.

Styrearbeid og saker:

Det har vært nok et aktivt år med 9 styremøter med i alt 72 saksnummer. I tillegg kommer arbeidsmøter, komite- og utvalgsmøter.

Av de større sakene nevnes:

- **Verneplanen for kirkegårdene.** Dette har vært et omfattende arbeid over flere år, men som ventes ferdig på våren.
- **Kulturhistorie for Sauherad.** Historielaget har tatt initiativ for å sette i gang dette store prosjektet det er å lage ei kulturhistorie for Sauherad. Det er valgt ei prosjektgruppe med Peder Rekkedal fra historielaget som sekretær. Telemarks historie er digitalisert. Dette verket gir et godt grunnlag for videre utvikling av vår Kulturhistorie.
- **Bokprosjekt om Bratsbergbanen.** Styret arbeider med å lage ei bok om jernbanens betydning for bygda med hovedvekt på Bratsbergbanen. Thorbjørn Wahlstrøm og Helge Markussen er forespurt om å skrive boka. Det står igjen å få fullfinansiert prosjektet. Vi har etablert samarbeid med Norsk Industrierbeidermuseum som har lett tilgang til arkiver, og som knytter bokprosjektet nærmere til verdensarven.
- **Kulturhistorisk skilting og informasjonstavler.** I 2015 fikk Sauherad Historielag kr. 100.000 av Sparebankstiftelsen DNB til kulturhistorisk skilting i Gamlegata på Gvarv. Det er nå satt opp 10 blåskilt på hus i Gamlegata og 2 informasjonstavler er ferdige for utplassering våren 2018. Dette delprosjektet er derfor ferdig. Det er laget ferdige tavler for Evju bygdetun og Grøne Gangar langs Gvarvelva til Evju Bygdetun. Det er under

arbeid informasjonstavler for Bloms løkke, Hørteverket, Holtakvenna, kirkene og andre aktuelle steder i Sauherad. LO Telemark har bevilget 5 000 kr til tavla på Bloms løkke. Det kommunale næringsfondet bidrar med 45 000 kr til tavleprosjektet totalt. I tillegg er det midler fra kulturminneprosjektet. Evju Bygdetun og Hørte Dampfarveri bidrar med økonomi til sine tavler.

Samarbeidsprosjekt

- **Restaurering av Holtakvenna.** Det er bevilget kr. 6.000 til Akkerhaugen Vel i 2017 til informasjon og forskjønnelse av området. Det er også tidligere bevilget kr. 10.000 til restaurering av Holtakvenna.
- **Sauherad-kalenderen** er et samarbeid med Nes og Saude Bygdetunlag og blir trykt i 500 eksemplarer.
- **Intensjonsavtale om samarbeid** mellom Bø Museum, Evju Bygdetun, Hørte Dampfarveri, Sauherad Historielag og Stiftinga Bø Prestegard. Samarbeidet kom i gang som følge av arbeidet med den interkommunale kommunedelplanen om kulturminner. Avtalen er godkjent og underskrevet av alle parter. Planen er nå å stifte foreningen Midt-Telemark Museum for å styrke arbeidet med kulturarven i Midt-Telemark.
- **Telemarkskanalen regionalpark er medlem av Sauherad historielag.** Brynsteinhistorien langs kanalen er også interessant for Sauherad ettersom deler av transporten av brynstein gikk over Holteheia fra Lunde til Norsjø. Vi har deltatt på en konferanse på Ulefoss om den interessante historien om eksporten av brynstein fra Eidsborg til verden gjennom mer en 1200 år.
- Kommunen og historielaget har mottatt **Fjellanger-Widerøes skråfotobilder.** De er digitalisert og har svært god kvalitet.
- **Kulturminnekartlegginga:** Arbeidet med å registrere og formidle kulturminne i Sauherad har fortsatt gjennom 2017. Torstein Fosstveit legger jevnlig ut historier og bilder på Facebook-sida «Sauherad før og nå».
- **Bø Blad** ønsker å bli lokalavisa for den nye kommunen og vil gjerne ha stoff fra kommunen vår. Sauherad Historielag har

derfor gjort avtale med Bø Blad om å skrive en spalte i avisa en gang i måneden.

- **Ansaret for Lokalhistorisk arkiv er nå overført Evju Bygdetun.** Arbeidsgruppa består av: Torstein Fosstveit (leder), Guro Fosstveit (sekretær), Peter Sevatdal, Toril Knutson og Eivind Lønheim.
- **Vegnavn i Sauherad.** Historielaget er høringsinstans for vegnavn.
- **Bokpresentasjon** Sauherad historielag kjøpte inn Flatøybok bind 1-3 (Kongegaven), og overleverte denne som gave til Sauherad folkebibliotek 9. mars.
- **Stølbuarven i Sauherad.** Asbjørn Dyrud holdt foredrag 22. juli 2017 på Evju Bygdetun.

Arrangement

Bratsbergbanen 100 år. I forbindelse med 100 års jubileet for Bratsbergbanen gikk historielaget inn i et samarbeid med Nordagutu Vel på to av fire arrangement.

15. mars på Nordagutu: Historien om Bratsbergbanen med foredrag av Helge Markussen og intervju med jernbanefolk, rallarviser v/Jon Jarle Haugen og Leifen. Ca 200 personer til stede. Det ble gitt kr 5000 i tilskudd fra historielaget til dette arrangementet.

17. september: «Breispora vandring langs Kulhusbanen». Her var også Sauherad bygdekvinnelag og kultur i Sauherad medarrangører. Temaet var: Lokal jernbanehistorie, historiske foredrag og musikalske innslag. Det var servering av spa, havregraut, eplesaft og kaffi og kaker ved brygga. Vel 150 personer deltok. Dette arrangementet var samtidig en markering av Kulturminnedagene i Sauherad. Årets tema var: «Kulturminner i samfunnets tjeneste». Da passet det godt å markere jernbanens lokale historie.

Styret vil takke for godt samarbeid med medlemmene, andre interesserte og organisasjoner vi har aktiviteter sammen med.

Gvarv, 7. februar 2018

Eivind Lønheim, Ole Thor Ripegut, Asbjørn Dyrud, Nils Olav Haugen, Peder Rekkedal og Toril Knutson

Sign.